

zoeken

etcetera

TIJDSCHRIFT VOOR PODIUMKUNSTEN

ACTUEEL ABONNEER ARCHIEF

Kurt Van der Elst

ULTIMA THULE & HETPALEIS: LOOP!

Tuur Devens 05-02-2014

Loop! kende een moeilijk proces naar het einde, omdat auteur en regisseur Wim De Wulf plots wegviel door ziekte. De ploeg heeft echter verder gewerkt met regie-assistent Jelte Van Roy en Jan Bijvoet, die als coach insprong. Toch is *Loop!* een typische Wim De Wulf/ Ultima Thule productie geworden.

Wim De Wulf heeft de laatste jaren als artistiek leider van Ultima Thule met zijn teksten en regies al bewezen dat hij uitstekend en aanstekelijk verteltheater kan maken. Ultima Thule is met hem uitgegroeid tot een figurentheater voor (jong)volwassenen, dat groots vertelt en krachtig universele thema's in verhalen over kleine mensen verbeeldt. (*Gomaartrilogie, Door de bomen het bos...*) De taal bonkt, de muziek klinkt luid, de poppen zijn expressief, bijna expressionistisch, het decor bestaat uit losse, meestal houten elementen die door verplaatsingen en verschuivingen een locatie suggereren. De poppenmanipulators verzorgen niet alleen de stemmen en de bewegingen van de poppen, ze spelen zelf ook mee, als een verlengstuk van de personages en als vertellers.

Vorig jaar maakte De Wulf met zijn ploeg *Door de bomen het bos* bij Het Paleis voor de grote zaal. Daarentegen is *Loop!* een kleinschalige productie voor de kleine Serre-zaal. Het zal wel niet de enige voorstelling zijn in het kader van de honderdjarige herdenking van de Grote Oorlog. Hoewel je de titel associeert met loopgraven, wil *Loop!* een theaterstuk zijn rond oorlog in het algemeen. Het wil de aandacht vestigen op het feit dat elke oorlog dilemma's en ontiegelijk leed veroorzaakt. Vandaar dat er over tv's en body bags gesproken wordt, terwijl de poppen en hun kleding doen denken aan personages van honderd jaar geleden. Jammer dat de makers niet binnen de tijdscontext van 1914-18 zijn gebleven. Nu storen de actuele verwijzingen, omdat ze werken als anachronismen.

Pittige muziek klinkt van opzij. Joeri Cnapelinckx en Tom De Wulf gaan er lekker stevig tegen aan. Tafels in allerlei vormen en groottes staan als een groot podium opgesteld. Joris Hessels treedt naar voren. Hij is de nieuweling in deze cast die verder bestaat uit Sven Ronsijn, Dominique Collet en Lore Dejonckheere, alle drie Ultima Thule - rotten in het vak van manipulatie, acteren en vertellen. Hessels zegt dat hij het verhaal over hem (Carlo) en zijn broer Théo gaat vertellen. Over toen die broer er nog was, en dat het beter anders was gegaan. "Ik zal nooit weten of de finale kogel uit mijn geweer kwam. Ge wordt daar zot van."

NEWSLETTER

e-mail

INSCHRIJVEN

Etcetera

Like 915

Een grote flashback volgt. Over zijn kindertijd, over zijn broertje Théo die zijn eerste drie jaren elke nacht heeft gehuild en zijn ouders niet liet slapen. De twee oude-mensen-poppen staan achteraan, gekrijs van een kind klinkt. Het voortdurende gebrek aan slaap zal zijn tol eisen. De tafels worden herschikt. Een tafel staat op zijn kant, de schuifla dient als een machine. Ze suggereert een pletwals. De vader dut even weg, zijn arm verdwijnt voorgoed in de schuif. Is het nachtelijk gehuil van Théo de oorzaak van de onoplettendheid van de vader? Dat voorval en het geheim daarrond zijn stuwende motieven achter het verhaal. De twee broers groeien op. Carlo wil pianist worden, Théo leeft zich uit op zijn luchtgitaar. Knap is de manier waarop twee manipulators de pop Théo luchtgitaar laten spelen, terwijl Tom De Wulf de gitaar in het echt laat gieren. De twee broers krijgen relaties met de zussen Martha en Lena, dochters van het directiekoppel van de fabriek waar de vader zijn ongeluk heeft gehad. Zij verheugen zich over de nakende oorlog; nu kan de fabriek echt veel opbrengen.

Alle personages zijn levensgrote poppen (van de hand van Filip Peeters die ook het decor ontwierp). De wat archetypische gezichten van de poppen lijken uitgesneden houten koppen, maar ze zijn van papier. De poppen zijn daardoor licht manipuleerbaar. Ze zwieren over en langs de tafels. Die staan symbool voor samen aan tafel zitten, de gezinswarmte. Als ze omgekeerd worden en schots en scheef staan, symboliseren ze de loopgraven en de bovengrondse vernielingen.

De poppen van de twee broers en de twee zussen hebben meestal hun vaste speler. Die wordt daarin vaak bijgestaan door een andere acteur of actrice. Soms glijdt het personage weg van de pop naar de speler zelf, die dan het personage vertolkt en die op zijn of haar beurt ook de rol van de verteller op zich neemt. Dat houdt de vaart erin. Soms, zoals bij een kusscène tussen twee poppen waarin het zoengeluid van de twee spelers de overhand neemt, krijg je een metaspel. Dat maakt dan weer duidelijk dat het hier maar om poppen gaat. Dat spel tussen illusie (meegaan met de pop als personage) en het doorprikken van de illusie (de pop is maar een papieren hoofd met wat stof eronder) had voor mij iets vaker mogen gebeuren. Het creëert een humoristische lichtheid die het geheel verteerbaarder en het verhaal schrijnender maakt.

Ondanks het feit dat je weet hoe het afloopt, blijft zeker de eerste helft spannend en verrassend. De onderlinge ruzies, de broederlijke twisten, het omgaan met het geheim van het arbeidsongeval, de klasse-tegenstellingen tussen de gezinnen, de uitspraken over kunst, dat alles blijft fascineren. Ook word je regelmatig op het verkeerde been gezet, en de nevenpersonages zorgen voor de nodige afwisseling. Toch duurt het allemaal wat lang voor het bewuste schot valt.

Loop! blijft zeker overeind als een productie over de (Grote) Oorlog. Het is een genuanceerde vertelling over hoe oorlog miserie kan veroorzaken in gezinnen, tussen broers, hoe de waanzin van de oorlog tot persoonlijke ellende kan leiden. Het is een verhaal over de kleine gewone man, dat Ultima Thule weer adequaat verbeeldt en verklankt.

Gezien op 24 januari 2014 in Antwerpen. Nog tot en met 16/2 in [HETPALEIS](#), Antwerpen.

www.ultima-thule.be
